

Rok VI

Nr. 4.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO
WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Wilno, dnia 1 kwietnia 1929 r.

Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466.

Pojedyncze numery do nabycia w Księgarni Stow. Naucz. Pol. w Wilnie, ul. Królewska Nr. 1

T R E Ś Ć :

Pozycja	str.
53. Rozporządzenie M. W. R. i O. P. w sprawie Komisji Egzaminacyjnej dla czeladników	106
54. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. badań zdrowotnych nauczycielstwa	111
55. Rozporządzenie M. W. R. i O. P. w spr. dyscyplinarnej odpowiedzialności tymczasowych nauczycieli	112
56. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. przesyłania sum pieniężnych	113
57. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. dodatku ekonomicznego	114
58. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. Zjazdu nauczycieli geografii	114
59. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. sprzątnięcia sal szkolnych	115
60. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. święta sadzenia drzew	115
61. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty	116
62. Ogłoszenia urzędowe	117
63. Komunikaty i zawiadomienia	118
64. Pochwały i odznaczenia	119
65. Ruch służbowy	120
66. Dział nieurzędowy	122

R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Robót
Publicznych**

z dnia 23 października 1928 r.

**w sprawie regulaminu komisyj dla egzaminów na czeladników przy
szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo
uznanych.**

Na podstawie ustępu drugiego art. 156 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (D. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Komisje dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych posługują się załączonym regulaminem.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) *Świtalski,*

Minister Przemysłu i Handlu: (—) *E. Kwiatkowski,*

Minister Robót Publicznych: (—) *Moraczewski.*

Załącznik I do rozp. M. W. R. i O. P.
z dnia 23 października 1928 r. (poz. 29).

R E G U L A M I N

komisyj dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych.

§ 1.

Do egzaminu na czeladnika przy szkole rzemieślniczo-przemysłowej państwowej lub przez Państwo uznanej może przystąpić kandydat, który ukończył w takiej szkole pełny kurs nauki przemysłu, uznanego, na zasadzie art. 142 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), za rzemiosło i otrzymał świadectwo ukończenia szkoły.

Przystępujący do egzaminu na czeladnika składa w oznaczonym terminie na ręce dyrektora szkoły podanie, skierowane do komisji dla egzaminu na czeladnika przy tej szkole.

Do podania należy dołączyć:

1. własnoręcznie napisany krótki życiorys,
2. świadectwo ukończenia szkoły rzemieślniczo-przemysłowej,
3. opłatę egzaminacyjną lub dowód zwolnienia od niej,
4. 2 niepodklejone fotografie.

§ 2.

Egzamin odbywa się w lokalu szkoły rzemieślniczo-przemysłowej. Termin egzaminu wyznacza Kurator okręgu szkolnego w porozumieniu z odpowiednią izbą rzemieślniczą, względnie z instruktorem korporacji przemysłowych, o ile izba rzemieślnicza na danym terenie nie działa.

§ 3.

Kurator okręgu szkolnego ustala skład komisji egzaminacyjnej, powołuje jej członków oraz mianuje przewodniczącego. Przewodniczący komisji conajmniej na 10 dni naprzód zawiadamia na piśmie o terminie i miejscu egzaminu: a) kandydatów, b) członków komisji.

§ 4.

Egzamin składa się z 2-ch części: 1) z egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej i ewentualne wykonanie pracy próbnej), 2) z egzaminu teoretycznego. Wykonanie sztuki czeladniczej nie może trwać dłużej niż 3 dni robocze, zaś próbna praca, jeżeli nadto jest wymagana przy egzaminie, nie może trwać dłużej niż 3 godziny robocze. Egzamin teoretyczny może trwać nie dłużej, niż 2 godziny, przyczem kandydata nie należy pytać bez przerwy dłużej niż 30 minut.

§ 5.

Na egzaminie praktycznym kandydat powinien wykazać opanowanie swego zawodu w takim stopniu, jaki jest niezbędny do samodzielnego wykonywania przeciętnych prac w danym rzemiośle.

Przewodniczący wyznacza sztukę czeladniczą do wykonania, dając temat, z chwilą rozpoczęcia egzaminu praktycznego, na oddzielnym arkuszu z oznaczeniem czasu wykonania. Temat ten dołącza się do protokołu członka komisji, nadzorującego wykonanie sztuki czeladniczej.

Sztuka czeladnicza powinna być tak wybrana, aby odpowiadała istotnemu zadaniu i nie była połączona ze znacznymi kosztami.

Nadzór nad wykonaniem sztuki czeladniczej sprawuje wyznaczony przez przewodniczącego komisji jeden lub więcej członków tejże komisji.

Osoba, sprawująca nadzór nad wykonywaniem sztuki czeladniczej, wystawia zaświadczenie pisemne, że kandydat wykonał sztukę czeladni-

czą samodzielnie i bez niczyjej pomocy. Jeżeli jakkolwiek pomoc była okazana, należy w zaświadczeniu wymienić, w jakim zakresie.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej), kandydat zostaje dopuszczony do egzaminu teoretycznego. Uznanie wyniku egzaminu praktycznego za pomyślny komisja może uzależnić od wykonania jeszcze doraźnej dodatkowej pracy próbnej.

§ 6.

Egzamin teoretyczny powinien być z reguły poprzedzany omawianiem z kandydatem wykonanej przez niego sztuki czeladniczej.

§ 7.

Celem egzaminu teoretycznego jest stwierdzenie przez Komisję, czy kandydat, poza posiadaniem biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła, posiada również potrzebne wiadomości co do wartości, nabywania, przechowywania i stosowania materiałów, przerabianych w rzemiośle, oraz co do sposobów poznawania ich jakości.

Poza tem egzamin powinien wykazać posiadanie przez kandydata potrzebnej do wykonania przemysłu rzemieślniczego znajomości przepisów o prawie przemysłowym i ubezpieczeniach społecznych.

§ 8.

Na żądanie komisji dyrektor szkoły powinien okazać prace szkolne kandydatów za rok ostatni.

§ 9.

Po ukończeniu egzaminu komisja orzeka zwyczajną większością głosów o wyniku egzaminu. W razie równości liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. W razie pomyślnego wyniku, komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika, według załączonego wzoru (zał. II).

Świadectwo złożenia egzaminu, opatrzone pieczęcią szkoły, podpisuje przewodniczący komisji oraz przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Komisja stwierdza również wynik egzaminu na złożonym przez kandydata świadectwie ukończenia nauki w szkole, które po zakończeniu egzaminu zostaje mu zwrócone.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu, komisja oznacza termin, po którego upływie może kandydat ponownie składać egzamin.

§ 10.

Członków komisji obowiązuje tajemnica co do obrad.

§ 11.

Ze wszystkich posiedzeń i czynności komisji są sporządzane na miejscu protokoły przez jednego z członków komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego. Protokoły te podpisywane są przez wszystkich członków komisji.

W protokóle z przebiegu egzaminu ustnego należy podawać czas trwania egzaminu, krótką treść zadawanych pytań i ogólną charakterystykę odpowiedzi.

§ 12.

Przewodniczący załatwia wszelkie sprawy, związane z czynnościami komisji.

§ 13.

Druki, przybory piśmienne i pomoc kancelaryjną, potrzebne komisji, dostarcza dyrektor szkoły.

§ 14.

Sprawozdanie z przebiegu i wyniku egzaminu przewodniczący komisji składa kuratorowi okręgu szkolnego w ciągu dni 14 po ukończeniu egzaminu.

§ 15.

Akta egzaminacyjne przechowuje się w archiwum szkoły.

§ 16.

Oplata egzaminacyjna wynosi dla kandydata 10 zł. W razie odstąpienia od egzaminu lub też w razie niepomyślnego wyniku egzaminu, opłaty się nie zwraca.

W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kandydat może być zwolniony od opłaty egzaminacyjnej. Decyduje o tem kurator okręgu szkolnego na wniosek dyrektora szkoły.

§ 17.

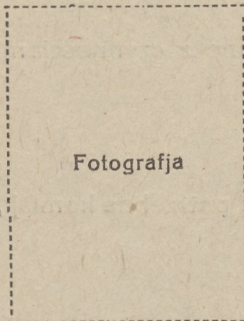
Członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie z pobranych opłat egzaminacyjnych w równych częściach.

Wynagrodzenia powyższego nie otrzymują członkowie komisji, będący funkcjonariuszami państwowymi, którym przysługują zwrot kosztów podróży i diety z tytułu wyznaczenia ich do uczestniczenia w komisji.

Załącznik II do rozp. Ministra
W. R. i O. P. z dn. 23 paździer-
nika 1928 r. (poz. 29).

Nr.

ŚWIADECTWO ZŁOŻENIA EGZAMINU NA CZELADNIKA.

Fotografia

Podpis.

(Imię i nazwisko kandydata)

urodzony dnia roku w

Województwa..... wyznania.....

..... po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły

(podać pełną nazwę szkoły państwowej lub przez Państwo
uznanej, w ostatnim wypadku dodać: „uznana przez Państwo
zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia Nr.)

poddał się egzaminowi na czeladnika w dniu

przed komisją dla egzaminu na czeladnika przy.....

powołaną na podstawie art. 156 ust. 1 rozporządze-
nia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca
1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53,
poz. 468) i złożył egzamin na czeladnika z wynikiem
pomyślnym.

Na podstawie art. 156 ust. 4 rozporządzenia
Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r.
o prawie przemysłowym.....

----- zostaje

(imię i nazwisko)

CZELADNIKIEM

przemysłu

....., dnia..... r.....

Przewodniczący Komisji:

Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej:

W Y C I A G

z Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53 ex 1927 poz. 468).

Art. 156.

„Uczniowie szkół rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych zdają egzamin na czeladników przed komisjami egzaminacyjnymi, utworzonymi przy każdej z takich szkół; skład komisji ustalają państwowe władze szkolne. Jednym z członków komisji powinien być przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Regulaminy komisji egzaminacyjnych, określonych w ustępie poprzedzającym, wydaje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z zainteresowanymi ministrami. Regulaminy te powinny zawierać między innymi także postanowienia, dotyczące się pokrywania kosztów egzaminów i pobierania taks egzaminacyjnych.

Komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu w razie pomyślnego wyniku. W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznaczy termin, po upływie którego uczeń może ponownie poddać się egzaminowi.

Uczeń, który złożył egzamin z pomyślnym wynikiem, zostaje czeladnikiem.

54

O K Ó L N I K

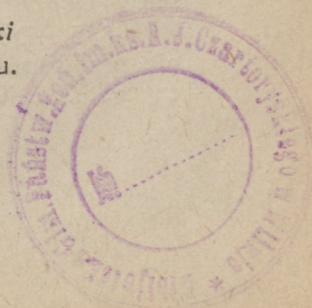
**Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
do Kuratorów Okręgów Szkolnych, Wydziału Oświecenia Województwa Śląskiego i Liceum Krzemienieckiego
w sprawie badań zdrowotnych nauczycielstwa.**

Wyjaśniając okólnik Ministerstwa z dnia 7 marca 1928 roku (Nr. OHfiz-21/28), oznajmiam, że o ile nauczyciel, korzystając z ustawowo zabezpieczonego urlopu płatnego, leczy się w uzdrowiskach (sanatorjach) społecznych, jak np. uzdrowisko nauczycieli szkół powszechnych w Zakopanem, uzdrowisko społeczne w Rudcu i t. p., to pp. inspektorowie winni uważać świadectwa lekarzy, dyrektorów tych zakładów, za równoważne ze świadectwem lekarzy urzędowych i nie żądać od leczących się nauczycieli, by w okresie leczenia byli poddawani specjalnym badaniom lekarskim urzędowym.

Warszawa, dnia 31 stycznia 1929 r. (Nr. I W.F. 731/29).

Za Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *Sł. Czerwiński*
Podsekretarz Stanu.

R O Z P O R Z Ä D Z E N I E

Ministra Wyznañ Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 grudnia 1928 r.

w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej tymczasowych nauczycieli szkół, podległych Ministrowi Wyznañ Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Na podstawie art. 75 i 161 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, której tekst jednolity został ogłoszony w załączniku do rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), zarządzam w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli tymczasowych z kategorii wymienionych w art. 1 punkt a) powołanej ustawy co następuje:

§ 1. Na nauczycieli tymczasowych mogą być nakładane następujące kary:

1. kara porządkowa upomnienia;
2. kary dyscyplinarne:
 - a) nagana,
 - b) kara pieniężna do wysokości 20 proc. uposażenia jednomiesięcznego,
 - c) zwolnienie ze służby z zachowaniem praw do uposażenia emerytalnego w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych lub do odprawy,
 - d) wydalenie ze służby państwowej bez prawa do emerytury lub odprawy i z pozbawieniem prawa zajmowania stanowiska nauczycielskiego w szkolnictwie państwowem, publicznem lub prywatnem.

§ 2. Karę porządkową i kary dyscyplinarne wymienione w § 1 punkt 2 lit. a), b) i c) nakłada na nauczycieli publicznych szkół powszechnych inspektor szkolny; karę wymienioną w § 1 punkt 2 d) w stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych oraz wszystkie kary, wymienione w § 1 w stosunku do nauczycieli innych szkół nakłada kurator Okręgu Szkolnego.

Jeżeli inspektor szkolny przedstawi wniosek o wymierzenie kary wydalenia ze służby państwowej nauczyciela publicznej szkoły powszechnej, a kurator Okręgu Szkolnego nie przychyli się do tego wniosku, zwraca sprawę inspektorowi szkolnemu celem nałożenia jednej z kar, do nałożenia której uprawniony jest inspektor szkolny.

§ 3. Kary dyscyplinarne wpisuje się do wykazu stanu służby.

§ 4. Do postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielom tymczasowym mają zastosowanie postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341), o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

§ 5. Dochodzenie dyscyplinarne przeprowadza władza bezpośrednio przełożona nad szkołą, do której służbowo przynależy obwiniony nauczyciel. Jeżeli inspektor szkolny przedstawi wniosek o wymierzenie kary

wydalenia ze służby nauczyciela publicznej szkoły powszechnej, kurator Okręgu Szkolnego może zarządzić uzupełnienie dochodzenia.

§ 6. Pisemne orzeczenie o nałożeniu jednej z kar wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia należy doręczyć obwinionemu.

§ 7. Władza, uprawniona do nakładania kar dyscyplinarnych (§ 2) może każdej chwili zawiesić nauczyciela w pełnieniu służby, jeżeli wdrożono przeciw niemu postępowanie sądowo-karne lub dyscyplinarne, albo gdy nauczyciel odmówi jawnie posłuszeństwa służbowego, albo też, gdy ze względu na jakość zarzuconego mu uchybienia obowiązkom służbowym lub godności stanu nauczycielskiego dalsze pozostawienie go w służbie naraziłoby powagę szkoły lub groziło dobru szkoły.

Odwołanie od takiego zarządzenia dopuszczalne jest jedynie łącznie z odwołaniem od orzeczenia o nałożeniu kary.

§ 8. Jeżeli nauczyciel w ciągu 2 lat po nałożeniu kary dyscyplinarnej (§ 1 punkt 2 a) i b) zachowywał się pod każdym względem poprawnie, może władza, która karę nałożyła, na jego prośbę zarządzić wykreślenie tej kary z wykazu stanu służby.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Warszawa, dnia 13 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 8. poz. 70).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Świtalski.*

56

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 20 lutego 1929 r. Nr. 0-4634/29

**Do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji i Kierownictw
wszystkich szkół podległych oraz nauczycielstwa w Okręgu**

w sprawie przesyłania sum pieniężnych i innych walorów.

Zawiadamiam, że w myśl § 9 przepisów rachunkowo-kasowych dla władz i urzędów państwowych, urzędy państwowe, nie posiadające specjalnych kas, nie są upoważnione do podejmowania z poczty sum pieniężnych i innych walorów, nadsyłanych pocztą pod ich adresem, że zatem Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego nie może podejmować z poczty żadnych przesyłek pieniężnych, a zawiadomienia o ich nadejściu odsyła do miejscowej Kasy Skarbowej.

Wobec tego nie należy nadsyłać pod adresem Kuratorjum żadnych kwot, których przeznaczenie jest wyraźnie określone; kwoty takie należy przysyłać bezpośrednio do miejsca ich przeznaczenia, a więc należności Skarbu Państwa — wpłacać do kas skarbowych na odpowiednie pozycje budżetu, inne zaś kwoty przysyłać według przynależności, například

prenumeratę za Dziennik Urzędowy Kuratorjum wpłacać należy na konto Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego w P. K. O. Nr. 30466.

Naczelnik Wydziału
J. Małowieski.

57

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 21 lutego 1929 r. Nr. 0 4617/29.

w sprawie dodatku ekonomicznego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 13 lutego 1929 r. Nr. I Prez.-813/29 podaje do wiadomości na podstawie wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu z dnia 1 lutego 1929 r. Nr. D. III. 87/1, że funkcjonariuszowi państwowemu nie należy się dodatek ekonomiczny na syna, który pełni obowiązkową służbę wojskową, chociażby w tym czasie był równocześnie słuchaczem wyższej uczelni. Należy bowiem wziąć pod uwagę, że syn ten w czasie służby wojskowej pozostaje na całkowitem utrzymaniu Skarbu Państwa (mieszkanie, umundurowanie, wyżywienie, żółd).

Naczelnik Wydziału.
(—) *J. Małowieski.*

58

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

do Dyrekcji szkół średnich i Panów Inspektorów Szkolnych w Okręgu

w sprawie IV Ogólnopolskiego Zjazdu Nauczycieli Geografji.

Zawiadamiam, że IV Ogólnopolski Zjazd Nauczycieli Geografji odbędzie się w Poznaniu w dniach 19, 20 i 21 maja r. b.

Przychylając się do prośby Komitetu Wykonawczego tego Zjazdu, polecam zachęcić nauczycieli szkół średnich i wyżej zorganizowanych szkół powszechnych, do wzięcia udziału w Zjeździe; konkretne prośby nauczycieli o urlop w tym celu należy traktować przychylnie.

Wilno, dnia 13 III. 1929 r. Nr. 0-5040/29.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

59

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 19 lutego 1929 r. Nr. I. W. F.—1180/29

w sprawie sprzątnięcia sal szkolnych.

Wyjaśniając zarządzenie z dnia 10 marca 1928 r. (Nr. O. H. Fiz. 25/28) w sprawie sprzątnięcia sal szkolnych, Ministerstwo oznajmia, że w pracowniach slöjdowych, uczniowie, którzy pracują kolejno grupami, winni przed opuszczeniem sali doprowadzić ją do porządku. Gruntownego zamiatania po lekcjach dokonywują woźni.

Podsekretarz Stanu
(—) *S. D. Czerwiński.*

Panom Inspektorom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom Szkół.

Udzielam, celem przestrzegania w związku z okólnikiem poprzednim (Dz. Urz. Kuratorjum Nr. 4 z roku 1928 poz. 66).

Wilno, dnia 13 III. 1929 r. Nr. 0-5624/29.

Kurator Okręgu Szkolnego
Stefan Pogorzelski.

60

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 3 marca 1929 r. Nr. I-5017.

Do ogółu nauczycielstwa szkół powszechnych
w sprawie święta sadzenia drzew.

Podaję do wiadomości, że Ministerstwo R. P. wydało broszurę: „Rozporządzenie w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew na drogach publicznych”, która jest do nabycia w Drukarni Państwowej w Warszawie po cenie 20 gr. — bez kosztów przesyłki. Broszura podaje ważny materiał informacyjny w sprawie święta sadzenia drzew. (Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z 17. IV. 1923 r. Nr. 5455(III)).

Naczelnik Wydziału
T. Młodkowski.

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

Do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji i Kierownictw szkół
podległych oraz Nauczycielstwa w Okręguw sprawie wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty
szkolnej w roku 1928/1929.

Na podstawie okólnika Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego z dnia 22 stycznia 1929 r. L. I. Prez. 70/29 podaję do
wiadomości wykaz szkół w Okręgu Szkolnym Wileńskim, w których na-
uka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej w roku 1928/1929.

Jednocześnie zawiadamiam, że unieważniony został poprzedni wy-
kaz wraz z uzupełnieniem (Dziennik Urzędowy Kuratorjum z r. 1928
Nr. 9 poz. 199 i Nr. 12, poz. 18).

Wilno, dnia 13 III 1929 r. Nr. 0-3296/29.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *St. Pogorzelski.*

W y k a z

Szkół prywatnych, w których nauka uprawnia w roku szkolnym
1928/29 do zwrotu opłat szkolnych.

1. Druja—polskie gimn. im. Króla Stefana Batorego Zgromadze-
nia O. O. Marjanów.
2. Mołodeczno — polskie gimn. koeduk. im. Tomasza Zana T-wa
Szkoły Polskiej.
3. Wilno — gimn. męskie O. O. Jezuitów.
4. Wilno — gimn. żeńskie—Zgromadz. S. S. Najświętszej Rodzi-
ny z Nazaretu.
5. Wilno—gimn. koeduk. z polskim język. naucz. Chaima Epsztejna.
6. Wilno — gimn. archidiecezjalne męskie Kurji Metropolitarnej
Wileńskiej rzymsko-katolickiej.
7. Wilno — liceum żeńskie im. Filomatów — Stanisławy Pie-
traszkiewiczówny.
8. Wilno — gimn. koeduk. Ferdynanda Welera.
9. Wilno — gimn. koeduk. T-wa Rozpowszechnienia Oświaty.
10. Wilno — gimn. koeduk. Żydowskiego T-wa Pedagogów.
11. Wilno—liceum żeńskie im. św. Scholastyki PP. Benedyktynek.
12. Wilno — liceum żeńskie Zgromadzenia SS. Wizytek.
13. Wilno — gimn. koeduk. im. Tadeusza Czackiego — Stefana
Świętorzeckiego.
14. Wilno — gimn. humanist. z hebrajskim język. naucz. Stow.
Oświatowo-Kulturalnego „Tarbut” klasy od I do III włącznie.
15. Wilno — gimn. męskie Zgromadzenia Ks. Ks. Misjonarzy.
16. Wilno — gimn. koeduk. Ety Dziecielskiej.
17. Wilno — gimn. koeduk. z litewskim język. naucz. im. Witolda
Wielkiego—Litewskiego Stowarzyszenia Oświatowego „Rytas”.

18. Wilno — gimn. humanistyczne koeduk. Komitetu Rodzicielskiego Gimnazjum Białoruskiego w Wilnie.
19. Baranowicze — gimn. koeduk. Walentyny Szulickiej.
20. Lida — gimn. koeduk. Magistratu miasta.
21. Nowogródek — gimn. koeduk. z białoruskim język. naucz. Komitetu Rodzicielskiego klasy od I do IV wł.
22. Słonim — gimn. koeduk. żydowskie T-wa Szkoły Średniej.
23. Stołpce — gimn. koeduk. Towarzystwa Szkoły Średniej.

Seminarja Nauczycielskie.

24. Słonim — Semin. naucz. żeńskie im. M. Marceliny Darowskiej.

Szkoły zawodowe.

25. Nowa Wilejka — Szkoła Zawodowa Żeńska Koła P. M. S.
26. Nowo-Święciany — Szkoła Zawodowa Żeńska Wyzd. Powiat. Sejmiku Nowoświęciańskiego.
27. Wilno — Salezjańska Szkoła Rzemiosł.
28. Wilno — Niższa Szkoła Zawod. Żeńska im. św. Józefa T-wa Rozpowszechnienia Kultury i Dobroczynności.
29. Wilno — Szkoła Handl. 3 kl. Stow. Kupców i Przem. Chrześc.
30. Wilno — Instytut Nauk Handlowo-Gospodarcz. T-wa Krzewienia wiedzy Handlowej i Ekonomicznej.
31. Wilno — Szkoła Odzieżowa im. Promienistych Pol. T-wa „Światło”.
32. Wilno — Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska SS. Salezjanek.
33. Wilno — Liceum Handlowe S. Pietraszkiewiczówny.
34. Wilno — Szkoła Rzemiosł Artystycznych Tow. Artystów Plastików.
35. Wilno. — Konserwatorium Muzyczne T-wa „Lutnia”, Dominińska 3.

Ogłoszenia Urzędowe.

Zawiadomienie.

Dnia 1 lutego 1929 r. puszczone zostaną w obieg 10-złotowe bilety bankowe z datą 20 lipca 1926 r., które różnią się od dotychczasowych tylko drobną zmianą w wykonaniu znaku wodnego. Zamiast dat panowania Bolesława Chrobrego znajduje się nad jego podobizną „10”, u dołu zaś litery „zł”.

Warszawa, dnia 21 stycznia 1929 r.

Państwowe Wyższe Kursy Nauczycielskie.

W roku szkolnym 1929/30 czynne będą na Państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich następujące grupy: a) humanistyczna w Krakowie, Lwowie, Toruniu, Warszawie i Wilnie; b) geograficzno-przyrodnicza

we Lwowie i w Warszawie; c) fizyczno-matematyczna w Lublinie, Poznaniu, Warszawie i Cieszynie; d) robót ręcznych i rysunków w Warszawie (tylko dla mężczyzn) i w Mysłowicach; e) śpiewu i wychowania fizycznego w Poznaniu.

Termin wnoszenia podań upływa z dniem 31 marca b. r. Szczegółowe warunki zawarte są w Statucie W. K. N. (Dz. Urz. Ministerstwa z r. 1928, Nr. 9).

(II-3741/29).

Opłaty za egzamin uzupełniający.

W ślad za ogłoszeniem Kuratorjum zamieszczonem w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Nr. 2 poz. 29 Kuratorjum zarządza, aby pieniądze za taksy egzaminacyjne od nauczycieli przystępujących do składania uzupełniających egzaminów przed Państwową Komisją Egzaminacyjną dla czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli w Wilnie, składano na rachunek bieżący Nr. 11 Inspektoratu Szkolnego m. Wilna.

K o n k u r s.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego ogłasza konkurs na stanowisko kierownika (czki) 7-kl. publicznej szkoły powszechnej żeńskiej im. Adama Mickiewicza w Baranowiczach.

Szkoła posiada mieszkanie dla kierownika, składające się z 2 pokoi i kuchni.

O stanowisko to mogą ubiegać się nauczyciele (lki), posiadający (ce) pełne kwalifikacje oraz odpowiadający (e) wymaganiom art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462).

Podanie należyście udokumentowane winni kandydaci (tki) wносить w drodze służbowej do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w terminie do dni 30 od dnia wyjścia niniejszego Dziennika Urzędowego.

Komunikaty i zawiadomienia.

Druki szkolne.

Kuratorjum powiadamia, że szkoły województw Wileńskiego i Nowogródzkiego mogą nabywać wszelkie przepisowe druki szkolne w księgarniach: Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego przy ul. Królewskiej 1 i Polskiej Macierzy Szkolnej — ul. Benedyktynska 2 w Wilnie.

Pochwały i odznaczenia.

Uznanie za prace przy organizacji Wystawy Pedagogicznej w Wilnie.

Czynna w czasie od dn. 26 stycznia do 8 lutego 1929 Wystawa Pedagogiczna w Wilnie spełniła swoje zadanie i jako chlubne świadectwo działalności szkół Okręgu Wileńskiego i jako przygotowanie do Wystawy Krajowej w Poznaniu, gdyż znaczna ilość eksponatów, zgromadzonych w Wilnie, została przez Komisję Min. W. R. i O. P. przeznaczona do wystawienia na Wystawę do Poznania.

Wystawa Wileńska, zorganizowana pod umiejętnym i pełnym poświęcenia kierownictwem wizytatora p. dr. Fedorowicza przy pomocy p. radcy Z. Szulczyńskiego i p. Z. Kiewliczowej, przygotowana była zbiorowym wysiłkiem nauczycielstwa tut. okręgu, które mimo krótkiego okresu przygotowawczego, zdołało wielkim nakładem pracy postawić Wystawę na właściwym poziomie. Wobec powyższego wyrażam Dyrekcjom szkół państwowych i prywatnych, pp. Inspektorom szkolnym i całemu nauczycielstwu, które wzięło udział w pracach przygotowawczych do Wystawy, swe uznanie i podziękowanie, w szczególności zaś dziękuję następującym osobom, które pracowały w Wilnie przy urządzaniu Wystawy: Pp. Benedyktowi Bińkowskiemu, dyr. Gimn. im J. Słowackiego w Wilnie, dr. Jadwidze Boguszewskiej, lekarce szkolnej Gimn. im. E. Orzeszkowej w Wilnie, Karolowi Bohdanowiczowi, naucz. Gimn. im. J. Lelewela, Pawłowi Bojakowskiemu, naucz. Gimn. im. A. Mickiewicza w Wilnie, Jadwidze Biegowej, naucz. szkoły głuchoniemych w Wilnie, ks. Leopoldowi Chomskiemu, prefektowi Gimn. im. Zygmunta Augusta w Wilnie, Stanisławowi Chruścielowi, kierownikowi szk. powsz. № 46 w Wilnie, Eleonorze Ciszewiczowej, naucz. Seminarjum Ochroniarskiego, Romualdowi Czyżewskiemu, instruktorowi Wych. Fiz. w Kuratorjum, Aleksandrowi Dmochowskiemu, dyrektorowi Pracowni Przyrodniczej w Wilnie, Janowi Draczowi, instruktorowi oświaty pozaszkolnej w Wilnie, Genowefie Dudejciównie, naucz. szk. powsz. № 6, Waławie Fleury, kierow. szk. pow. Nr. 22, Bronisławie Gawrońskiej, instruktorce śpiewu i muzyki przy Kuratorjum, Wandzie Hofmanowej, naucz. Gimn. im. Lelewela w Wilnie, Andrzejowi Jasińskiemu, kierownikowi szkoły dla moralnie zaniedbanych, Eugenjuszowi Kazmierowskiemu, naucz. Semin. Męsk. w Wilnie, Władysławowi Kuźniarowi, naucz. Gimn. im J. Słowackiego w Wilnie, Czesławowi Wierusz-Kowalskiemu, Instruktorowi Robót Ręcznych Kuratorjum, Hannie Wierusz-Kowalskiej, naucz. szk. powsz. Nr. 22, Marjanowi Kuleszy, naucz. Gimn. im. A. Mickiewicza w Wilnie, Romanowi Krausowi, dyrektorowi Państwowej Szkoły Ogrodniczej w Wilnie, Janowi Kaczkowskiemu, kierownikowi szk. powsz. Nr. 38, Halinie Kaczyńskiej, kierownicze szkoły dla umysłowo upośledzonych, ks. Janowi Kozakowi, prefektowi Gimn. SS. Nazaretanek, Alinie Łęskiej, naucz. Gimn. im. E. Orzeszkowej w Wilnie, Marji Łosiowej, naucz. szk. pow. Nr. 7, Mieczysławowi Matuszkiewiczowi, dyrektorowi Semin. Naucz. Męsk. w Wilnie, Zofji Muchlińskiej dyrektorce Semin. Nucz. Żeńskiego w Wilnie, Konstantemu Matulewiczowi, naucz. Gimn.

im. J. Lelewela, M. Mienickiemu, urzędnikowi K. O. S. Wil., Janinie Malinowskiej, naucz. szk. powsz. Nr. 4, prof. Alicji Nebelskiej, Marji Ostrejkwóźnie, naucz. Semin. Naucz. Żeńsk., Tadeuszowi Piźle, naucz. Sem. Naucz. Męsk., Stanisławowi Paszkiewiczowi, dyrektorowi Gimn. im. J. Lelewela, Janowi Paprockiemu, naucz. szk. powsz. Nr. 38, Józefowi Rybickiemu, asystentowi U. S. B., Julji Rutkowskiej, dyrektorze Semin. Naucz. w Trokach, Leonowi Raduwanowskiemu, naucz. szk. pow. Nr. 51, Antoninie Świdzińskiej, naucz. szk. powsz. Nr. 22, dr. Wacławowi Staszewskiemu, naucz. Gimn. SS. Nazaretanek, Wandzie Stanisławskiej, naucz. Semin. Naucz. Żeńsk., Antoniemu Szemiace, naucz. Gimn. Welera, F. Sikorskiemu, urzędnikowi K. O. S. Wil., B. Sienkiewiczowi, urzędnikowi K. O. S. Wil., Zofji Strejcherównie, kierownicze szkoły głuchoniemych, Marji Strzemińskiej, kierownicze szkoły dla ociemniałych, Józefowi Stubiedzie, naucz. Gimn. Zygm. Aug., Ludwice Szermównie, naucz. szk. dla ociemniałych, Mieczysławowi Tomaszewskiemu, naucz. Gimn. im. J. Lelewela, Zofji Tynkówne, naucz. szk. powsz. Nr. 2, Stefanowi Wygonowskiemu, naucz. Gimn. im. Słowackiego, Bronisławowi Zapaśnikowi, dyrektorowi Gimn. im. A. Mickiewicza w Wilnie, Jadwidze Żyłkowej, naucz. Gimn. im. E. Orzeszkowej w Wilnie.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

Ruch służbowy.

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Mianowani:

1. *Michał Urbanowicz* — naucz. tymcz. Gimn. Państw. w Lidzie od dn. 1.III.29 r.

Szkolnictwo powszechne.

A. Inspektoraty szkolne.

Mianowani:

1. *Marjan Witkowski* — naucz. szk. powsz. w Landwarowie — pro-wizorycznym zastępcą Inspektora Szkolnego w Lidzie od dn. 1.II.29 r.

B. Szkoły powszechne.

Mianowani:

1. *Marya Kapaczówna* — naucz. szk. powsz. w Zalesiu pow. brasław od dn. 16.II.29 r.
2. *Frańciszek Kowalczyk* — naucz. szk. powsz. w Gajgolah pow. wileńsko-trock. od dn. 16.II.29 r.
3. *Wincenty Arent* — naucz. szk. powsz. w Łuczajce pow. dziśń. od dn. 1.III.29 r.
4. *Jadwiga Miłoszczówna* — naucz. szk. powsz. w Romaszkańcach pow. lidzkiego od dn. 1.III.29 r.

5. *Katarzyna Różycka* — naucz. szk. powsz. w Czurańcach pow. lidzkiego od dn. 1.III.29 r.

6. *Janina Nowakówna* — naucz. szk. pow. w Glinnie pow. oszmiańskiego od dn. 16.III.29 r.

7. *Józef Zieliński* — naucz. szk. powsz. w Udziale pow. dziśnieńskiego od dn. 1.III.29 r.

Przeniesieni:

1. *Alojny Kuraczyk* ze szk. powsz. w Gajgolah pow. wileńskotrockiego do szk. powsz. w Wielkich Solecznikach tegoż powiatu.

2. *Witold Malczyk* naucz. szk. powsz. w Słobódce pow. oszmiańskiego do szk. powsz. w Oszmianie.

3. *Jadwiga Stefanowiczówna* naucz. szk. powsz. w Bujniewiczach pow. nowogródz. do szk. powsz. w Mieszkuciach pow. oszmiańsk.

4. *Gustaw Malawko* naucz. szk. powsz. № 45 w Wilnie do szkoły № 32 w Wilnie.

5. *Adolfina Ciszewska* naucz. szk. powsz. w Dużej Niedźwiadce pow. baranowickiego, do szkoły powszechnej w Gradju pow. łuckiego.

6. *Józef Smoter* naucz. szk. powsz. w Rzeszy pow. wil.-tockiego do szk. powsz. w Landwarowie tegoż powiatu.

7. *Jan Follprecht* naucz. szk. powsz. w Bobrowszczyźnie pow. dziśnieńskiego do szk. powsz. w Niwce pow. będińskiego.

8. *Emilja Nowicka* naucz. szk. powsz. № 1 w Wilnie do szk. powsz. № 37 w Wilnie.

9. *Wiktór Skwarczyński* naucz. szk. powsz. w Krzyżakach pow. wileńskotrockiego do szkoły w Rzeszy tegoż powiatu.

10. *Janina Święcicka* naucz. szk. powsz. № 7 w Wilnie do szk. powsz. № 28 w Wilnie.

11. *Jadwiga Bohdanowiczówna* naucz. szk. powsz. № 19 w Wilnie do szk. powsz. № 3 w Wilnie.

12. *Stefanja Traczowa* naucz. szk. powsz. № 9 w Wilnie do szk. powsz. № 45 w Wilnie.

13. *Alina Onoszkowa* naucz. szk. pow. № 14 w Wilnie do szk. powsz. № 7 w Wilnie.

14. *Franciszek Grela* naucz. szk. powsz. № 11 w Wilnie do szk. powsz. № 1 w Wilnie.

15. *Marja Kotarska* naucz. szk. pow. № 45 w Wilnie do szk. powsz. № 9 w Wilnie.

16. *Kazimiera Dobrowolska* naucz. szk. pow. № 32 w Wilnie do szk. powsz. № 16-a w Wilnie.

17. *Marja Orłowska* naucz. szk. powsz. № 38 w Wilnie do szk. powsz. № 14 w Wilnie.

18. *Julja Zawadzka* naucz. szk. powsz. № 31 w Wilnie do szk. powsz. № 45 w Wilnie.

19. *Paweł Wachnianin* naucz. szk. pow. w Hermanowiczach pow. dziśnieńskiego do szkoły powsz. w Łużkach tegoż powiatu.

20. *Jadwiga Rozwadowska* naucz. szk. pow. w Plissie pow. dziśnieńskiego do szk. powsz. w Pieniackach pow. prużańskiego w drodze dyscyplinarnej.

Zwolnieni:

1. *Amalja Hyczyńska* naucz. szk. powsz. w Ganowszczyźnie pow. lidzkiego od dn. 19.I.29 na własną prośbę.
2. *Michał Żabko* naucz. szk. powsz. w Psui pow. dziśnieńskiego z dn. 31.VIII.29 r.
3. *Zbigniew Zakrzewski* naucz. szk. powsz. w Domaszewiczach pow. baranowickiego z dn. 30.VI.29 r.
4. *Jan Andruszkiewicz* naucz. szk. pow. w Horkach pow. dziśnieńskiego z dn. 31.VIII.29 r.
5. *Józef Łuszczynski* naucz. szk. pow. w Smoliczach pow. nieświeskiego z dn. 10.I.29 na własne żądanie.

Dział nieurzędowy.**Ć W I C Z E N I A****z przyrody martwej (fizyki, chemji, mineralogji) w szkołach powszechnych i w niższych klasach szkół średnich.**

Przyrządy pomysłu A. Dmochowskiego, wyrobu Szkolnej Pracowni Przyrodniczej w Wilnie (ul. Zawalna 5)

I. Światło na 6 grup.

1.	Prostolinjowe rozchodzenie się światła, 6 ekranów, z 3-ma otworami każdy i 6 świec z okienkami metalowymi albo 6 lamp naftowych również z okienkami metalowymi . . .	48 zł.
2.	Cień i półcień, 6 zasłon i 12 lichtarzy drewnianych . . .	36 „
3.	6 ekranów z dychty	18 „
4.	6 małych luster płaskich w oprawie	36 „
5.	6 pryzmatów drewnianych z literami „R” i 6 metrówek ce-ratowych	30 „
6.	6 szkieł płaskich w oprawie dla otrzymywania obrazów uro-jonych	48 „
7.	6 skrzyńeczek optycznych do badania rozpraszania światła, jako ciemnia optyczna, model aparatu fotograficznego, oka (działanie okularów), latarni projekcyjnej	600 „
8.	6 soczewek wypukłych i 6 wklęsłych na podstawach dREW-nianych do otrzymywania obrazów w soczewkach	78 „
9.	6 luster wklęsłych i 6 wypukłych, każda para na wspólnej podstawie, do otrzymywania obrazów	258 „
10.	6 modeli czynnych lunety Keplera i Galileusza, z jedną do-datkową częścią dla wszystkich	600 „
11.	6 przyrządów do badania powiększenia lupy	300 „
12.	6 par skrzyńeczek z okienkami, zaciągniętymi kalką i z lich-tarzami, do nich 6 soczewek w ekranach, nieco podno-szących się, do określania odległości ogniskowych socze-wek skupiających i luster wklęsłych (z lustrami Nr 9) . . .	420 „

13.	Oświetlenie powierzchni i odległości tej powierzchni od źródła światła, 6 ekranów z krążkami, 6 ekranów z otworami i 6 lamp naftowych z okienkami metalowymi . . .	150 zł.
14.	2 spektroskopy kieszonkowe na podstawach drewnianych z dodatkowymi przyrządami, do badania widma ciągłego, liniowego i pochłaniania	360 „
	Razem . . .	2982 zł.

II Mechanika na 6 grup.

1.	Składanie sił rozbieżnych i równoległych, 18 dynamometrów i 6 deseczek (rys. 6 i 13 „Fizyki i chemji w szkole”) . .	270 zł.
2.	Środek ciężkości, rodzaje i pewność równowagi, 6 statywów, 6 deseczek, 24 figury geometryczne z dychty i 24 figury z brystolu, 6 przyrządów (rys. 53 i 58, str. 155—162 „Fiz. i chemja w szkole”)	420 „
3.	6 dźwigni (rys. 18)	180 „
4.	6 wag do badania czułości (rys. 28)	450 „
5.	6 równi pochyłych i 6 dynamometrów do nich (rys. 47 i 50)	450 „
6.	12 bloczków, sznury i zatyczki do nich (rys. 40 i 44) . . .	30 „
7.	6 kołowrotów (rys. 35 i 36)	180 „
8.	Tarcie, 6 podstaw i 6 bryłek drewnianych, 6 szkielek i 6 kawałków papieru (dynamometry używają się te, co i do równi pochyłej)	180 „
9.	Siła odśrodkowa i dośrodkowa i badanie bezwładności, 6 krótkich i 6 długich dynamometrów maksymalnych	450 „
10.	Duży dynamometr maksymalny z tarczą do badania siły odśrodkowej w ruchu wahadłowym	125 „
	Razem . . .	2735 zł.

III. Elektrostatyka na 6 grup.

1.	6 elektroskopów z brewienkami i 6 ze skrzydełkami celulozowymi do zasadniczych zjawisk elektrycznych	90 zł.
2.	6 elektroskopów metalowych do zjawisk indukcji i do badania przewodnictwa	90 „
3.	6 kompletów materiałów do tych elektroskopów	60 „
4.	6 piecyków żelaznych do ogrzewania butelek i innych materiałów	90 „
5.	6 metalowych lamp spirytusowych do tych piecyków . . .	30 „
	Razem . . .	360 zł.

IV. Wstępne wiadomości z fizyki, ciepło, chemja na 6 grup.

1.	6 niklowanych ważek belkowych, z czułością do $\frac{1}{4}$ gr. z obciążeniem do 400 gr. (ważki przystosowane są i do prawa Archimedesesa)	210 zł.
2.	6 statywów drewnianych do ważek i do termometrów, z haczykami niklowanymi, do 6 łapek i 6 trzymadeł	150 „
3.	Bryłki drewniane: a) 6 do mierzenia objętości, b) 6 do pływania i c) 6 do prawa Archimedesesa z 6 naczynkami metalowymi	48 „

4.	Przyrząd do demonstracji sił, powstających przy ogrzewaniu i oziębieniu ciał	60 zł.
5.	6 przyrządów do zmiany rozmiarów ciał pod wpływem ciepła (ciał stałych, płynnych i lotnych)	120 „
6.	6 naczyń do mieszanin oziębiających z podstawami drewnianymi	24 „
7.	6 przyrządów do ciepła właściwego, mianowicie: 6 trójnogów żelaznych, 6 naczyń do ogrzewania wody, 12 podstaw drewnianych, 6 ciężarków mosiężnych	180 „
8.	Przyrząd do doświadczenia Tyndala, walec ołowiany i żelazny, trójnog żelazny, 2 płytki parafinowe	30 „
9.	6 przyrządów do porównania przewodnictwa żelaza i miedzi	36 „
10.	6 przyrządów do otrzymywania i badania azotu	36 „
11.	2 przyrządy do otrzymywania i badania wodoru	40 „
12.	6 przyrządów do suchej destylacji drzewa i do badania płomyka	36 „
13.	6 przyrządów do otrzymywania i do badania tlenu	90 „
14.	6 przyrządów do otrzymywania i do badania dwutlenku węgla	90 „
15.	6 kompletów ciał do określenia ciężaru właściwego	24 „
	Razem	1174 zł.

V. Zbiory mineralogiczne do ćwiczeń na 6 grup.

1.	Limonity, hematyty z połyskiem metalowym i z połyskiem ziemistym, magnetyty, syderyty surowe i prażone, piryty po 6 okazów. każdego minerału, razem 42 okazy, po 2 złote okaz84 zł. — —
2.	Blenda cynkowa i błyszcz ołowiu (galona), po 6 okazów, razem 12 okazów, po 3 zł. okaz36 „ — —
3.	54 pudełka tekturowe do minerałów i napisy do nich10 „ 80 gr.
	Razem	130 zł. 80 gr.

Przesyłka i opakowanie według rzeczywistych wydatków. Można obstałowywać zbiory na 12 grup lub na 3 grupy. Cena stosunkowo zwiększa się albo się zmniejsza.

Ogólne zestawienie.

1.	Światło na 6 grup	2982 zł. — gr.
2.	Mechanika na 6 grup	2735 „ — „
3.	Elektrostatyka na 6 grup	360 „ — „
4.	Wstępne wiadomości z fizyki, ciepło, chemja, na 6 grup	1174 „ — „
5.	Zbiory mineralogiczne na 6 grup	130 „ 80 „
	Razem	7381 zł. 80 gr.

Sprawozdanie z Wystawy Pedagogicznej.

W czasie od dnia 26 stycznia do dnia 8 lutego r. b. czynna była w Wilnie Wystawa Pedagogiczna, urządzona celem zobrazowania stanu szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Wileńskim i przygotowania eksponatów dla wystawy Krajowej w Poznaniu.

Wystawa mieściła się w budynku Gimnazjum im. J. Lelewela w Wilnie, przy ul. Mickiewicza 38 i zajęła górne piętro tego budynku, a mianowicie 6 sal szkolnych, aulę i kurytarze. Szkolnictwo Zawodowe na Wystawie nie było reprezentowane. Na Wystawie uwzględnione były następujące działy:

I. Organizacja władz szkolnych i statystyka szkolnictwa. Dział ten wypełniły tablice graficzne w ilości 49, opracowane głównie przez p. dr. A. Hirszberga, częściowo także przez pp. B. Sienkiewicza i M. Mienickiego, pracowników Kuratorjum O. S. W. Statystyka dotyczyła wszystkich działów szkolnictwa i uwzględniła liczbę szkół, ich stopień organizacyjny, ilość, wyznaczenie i narodowość uczniów, ilość i kwalifikacje nauczycieli, wydatki z budżetu Państwa i świadczenia samorządów, w końcu organizację władz szkolnych w historycznym przebiegu od r. 1914.

II. Przyroda żywa. Sala przyrody żywej objęła zarówno okazy świadczące o metodzie nauczania botaniki i zoologii w szkołach wszystkich typów, jak i eksponaty, wykonane przez szczególnie zamięlowanych w przedmiocie uczniów, wykonane poza programem. Z grupy pierwszej na wyszczególnienie zasługują akwarja, terarja i wiwarja, oraz rośliny doniczkowe, wystawione przez Gimn. Lelewela, a także ul. doświadczalny prof. Bohdanowicza i doświadczalne mrowisko prof. Szemiaki. Z grupy drugiej: piękny zielnik, wykonany przez uczniów prof. Szemiaki i liczne kolekcje roślin i zwierząt, wystawione przez szkoły wileńskie i prowincjonalne.

III. Przyroda martwa. Sala przyrody martwej została wypełniona głównie nauką fizyki w szkole powszechnej i gimnazjum, na podstawie samodzielnych ćwiczeń uczniów. Większość materiału przypada na Pracownię Przyrodniczą w Wilnie, pod kierunkiem p. A. Dmochowskiego. Pozatem cenne oryginalne przyrządy wystawił: p. dr. W. Staszewski, p. Kowal, p. Zapaśnik i p. Obuchowski. Dział ten uważać należy za najbardziej udany na całej Wystawie, a dowodem przeznaczenie większości eksponatów wileńskich przez Komisję Min. W. R. i O. P. na Wystawę w Poznaniu.

IV. Wieś w pracach dziecka. Dział ten zorganizowany został w ostatniej chwili, wobec nadeśnięcia przez szkoły powszechne kilku powiatów interesujących okazów, wykonanych przez uczniów na lekcjach robót ręcznych, a obrazujących sprzęty domowe, narzędzia rolnicze, stroje etc. miejscowe. Wszystkie dostarczone przedmioty mają wartość ludoznawczą, ponadto zaś świadczą dodatnio o pomysłowości nauczycieli i umiejętności czerpania tematów do prac z najbliższego otoczenia. Wszystkie przedmioty wystawione zostały zakwalifikowane na Wystawę w Poznaniu.

V. Rysunki i roboty ręczne. Eksponaty rysunkowe obrazowały metody nauczania w szkołach wszelkich typów. Dział rysunków o charakterze zdobniczym prezentował się bardzo dodatnio. Rysunki ze szkół

powszechnych prowincjonalnych przedstawiały się gorzej; zwłaszcza ujemnie o metodzie pracy świadczyła duża ilość rysunków przerysowanych z ilustracyj, pocztówek i t. d. Niedostatecznie również uwzględniony był (poza szkołami wileńskimi) dział rysunków perspektywicznych.

Eksponaty z robót ręcznych świadczą przede wszystkim o wielkich zdolnościach uczniów, zwłaszcza szkół powszechnych. Prace niektórych szkół prowincjonalnych, oraz prace, wykonane w warsztatach przy szkołach powszechnych stały na poziomie wysokim.

VI. Kształcenie nauczycieli. Dział ten nie przedstawiał się tak jak należy bogato, z powodu krótkiego terminu przygotowania Wystawy. Na pierwszy plan wysuwał się eksponat p. t. Sklep — jednostka metodyczna nauczania w szkole ćwiczeń, wystawiony przez Semin. Naucz. Męskie, w opracowaniu nauczyciela, p. W. Borowskiego.

VII. Języki Obce. Większość nadesłanego materiału pochodziła ze szkół wileńskich. Oprócz tablic, rysunków, zeszytów i t. d., niekiedy bardzo pomysłowych i pięknie wykonanych, w dziale tym była interesująca statystyka nauczania jęz. obcych w Okręgu.

VIII. Szkoły specjalne. W dziale tym reprezentowały metody nauczania i osiągnięte wyniki szkoły specjalne, czynne w Wilnie, a mianowicie: szkoła dla dzieci umysłowo upośledzonych; szkoła dla dzieci moralnie zaniedbanych.

IX. Budownictwo szkolne. W licznych fotografiach oraz planach zobrazowany został stan budynków szkolnych w miastach i po wsiach całego Okręgu, ze szczególnem uwzględnieniem postępu w tej dziedzinie.

X. Higijena szkolna. Dział ten zawierał wzorowy gabinet lekarza szkolnego, ilustrację nowoczesnych metod pomiarów antropometrycznych, oraz oryginalne tablice statystyczne, ilustrujące stan opieki lekarskiej w szkołach, ze szczególnem uwzględnieniem prac Wydziału Zdrowia Magistratu m. Wilna.

XI. Matematyka. W dziale matematyki poza zeszytami, rysunkami uczniów i t. d., wystawione były niekiedy bardzo pomysłowe przyrządy służące do ilustracji wykładów matematyki, jak modele przestrzenne stereometrii, bryły i t. d.

XII. Oświata pozaszkolna. Materiału do tego działu dostarczyła statystyka pracy oświatowej i społecznej, prowadzonej przez nauczycielstwo, udział samorządów w popieraniu oświaty pozaszkolnej, oraz osiągnięte już w tej mierze wyniki. Liczne fotografie bibliotek, kursów dla dorosłych, chórów, orkiestr i t. d. dopełniły całości.

XIII. Wychowanie fizyczne. Dział ten zawierał okazy ze wszystkich sportów, uprawianych przez młodzież w Okręgu, oraz przybory do lekkiej atletyki i gimnastyki w szkole. Liczne dyplomy i nagrody osiągnięte na zawodach świadczyły o poziomie wychowania. Bardzo liczny dział fotografii sal gimnastycznych świadczył, że znaczenie wychowania fizycznego jest odpowiednio doceniane. Na wyszczególnienie zasługuje piękna mapa sal gimnastycznych, boisk, pływalni etc. całego Okręgu, wykonana przez nauczyciela p. Tomaszewskiego.

XIV. Geografja i nauka o Polsce. W dziale tym zgromadzono wszystko to, co powinien mieć nauczyciel geografji pod ręką, aby lekcje uczynić interesującymi i owocnymi. Ponadto zebrano spory materiał

prac uczniowskich, nadesłany głównie przez szkoły prowincjonalne. Przeważał materiał kartograficzny. Dodatkowo wyróżniały się mapy plastyczne Seminarjum SS. Niepokolanek w Słonimie, zeszyty uczniowskie świadczące o wielkim nakładzie pracy nauczycieli i uczniów, natomiast mniej chlubnie (z nielicznymi wyjątkami) świadczyły o metodzie pracy. Znaczna ilość eksponatów wybrana została na wystawę w Poznaniu.

XV. Humanistyka. Sala ta poświęcona była nauczaniu języków starożytnych, języka polskiego i historii. Materiał do nauczania filologii klasycznej nadesłany głównie szkoły wileńskie, a mianowicie: Gimnazjum im. J. Słowackiego, gimnazjum SS. Nazaretanek, gimnazjum OO. Jezuitów. Ekspozycje świadczyły dodatkowo o poziomie nauki tych przedmiotów.

Nauka języka polskiego zobrazowana była głównie przy pomocy zeszytów uczniowskich i notatek. Interesujące były mapy plastyczne (np. okolica Soplicowa, wykonana przez szkołę w Dziewieniszkach), poza tym na wyszczególnienie zasługują interesujące zeszyty domowe uczniów szkoły powszechnej w Mejszagole.

W dziale historii lwią część materiału nadesłany szkoły powszechne m. Wilna; materiał świadczy dodatkowo o pracy nauczycieli i uczniów.

XVI. Wychowanie religijne. Do działu tego nadesłano eksponatów niewiele, głównie ze szkół powszechnych m. Wilna i z gimnazjum SS. Nazaretanek w Wilnie. Mimo to sala należała do bardzo interesujących, gdyż wystawiono tam ciekawe dokumenty z okresu walki o religię i polskość, a także mnóstwo interesujących pomocy naukowych. Liczne ekspozycje przeznaczono do Poznania.

XVII. Wychowanie ogólne i biblioteki. Dział ten został obeślany bardzo bogato przez szkoły prowincjonalne. Na pierwszy plan wysuwały się interesujące ekspozycje Seminarjum Nauczycielskiego w Trokach oraz szkół województwa nowogródzkiego.

Dział bibliotek bardzo dodatkowo reprezentowała czytelnia im. T. Zana w Wilnie, oraz interesujące tablice statystyczne. O dobrych wynikach pracy świadczy między innymi, że mnóstwo eksponatów z tego działu przeznaczono na wystawę w Poznaniu.

XVIII. Muzyka i śpiew. Nadesłane ekspozycje świadczą, że muzyka i śpiew w należyłym stopniu uwzględnione są w programie prac szkolnych i że osiągnięto już poważne wyniki. Najlepiej przedstawiają się wyniki, osiągnięte w seminarjach nauczycielskich, nieco gorzej w gimnazjach, najslabiej w większości prowincjonalnych szkół powszechnych. W dziale tym obok zwykłych ekspozycji zorganizowane były popisy chórów, orkiestr i deklamacje z różnych szkół na specjalnie urządzonej scenie. Popisy te stanowiły wielką atrakcję Wystawy i powiodły się w zupełności.

Komisja ministerjalna wybrała z przedmiotów wystawionych we wszystkich działach (nietylko z wyżej wymienionych) pewną ilość okazów na Wystawę w Poznaniu.

Organizacja Wystawy spoczywała w ręku komisji, złożonej z wizytatora dr. Z. Fedorowicza, radcy S. Szulczyńskiego i p. Z. Kiewliczowej. Intendenturę sprawował p. Sikorski, urzędnik K. O. S. W.

Dekorację ogólną Wystawy przeprowadził prof. S. Kazimierowski, piękną zaś dekorację kwiatową p. dyr. Kraus.

Książki nadesłane.

1. K. Ołdziejewski. „*Wystawy Powszechne* ich organizacja, położenie prawne i wartość społeczno-gospodarcza” ze słowem wstępnem dr. St. Wachowiaka, naczelnego dyrektora i prezesa zarządu Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. Nakł. Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu. R. 1928. Cena 8 zł.; przy nabyciu 25—50 egz. 10 proc. rabatu, przy 50—100 egz. 15 proc.

2. K. Błaszczński: „*Stosunki służbowe nauczycieli*”. Najnowsze wydanie. Nakł. „Przyjaciela Szkoły” w Poznaniu (skrz. poczt. 98, Nr. konta w P. K. O. 202920). Cena 6 zł. 80 gr., z przesyłką 7 zł. 40 gr.

3. Wł. Witwicki: „*Zarys psychologii*” — podręcznik dla uczniów szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Nakł. „Książnicy-Atlas”. Lwów — Warszawa 1928 r.

Ukazały się i są do nabycia w Książnicy Atlasie we Lwowie mapy ściennie do użytku przy nauce geografji, wykonane przez zakłady kartograficzne powyższej Książnicy:

1. E. Romera: „*Wyspy Brytyjskie*”, cena podkl. na płótnie 36 zł.

2. E. Romera: „*Francja*”, „ „ „ „ 36 „

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł. 120.—, Pół strony 65 zł.—, Ćwierć strony zł. 35.—. Ogłoszenia mniejsze niż $\frac{1}{4}$ kolumny liczą się od wyrazu po 20 gr. za wyraz. Ogłoszenia umieszcza się **tylko po zapłaceniu zgóry** przypadającej należności (konto Nr. 30466) w P. K. O.. Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.
